

duin

- ★ **Wulpen**
- ★ **Vogeltrek**
- ★ **Westlandse duinen**

INDEX '81-'83

EINDRAPPORT IODZH:

MINIMUMVARIANTEN AL RUIME

UITBREIDING VAN RECREATIE

door NORA KÖSTERS

In het vorige nummer van DUIN heeft Helias Udo de Haes uiteengezet hoe het Integraal Onderzoek Drinkwatervoorziening Zuid-Holland (I.O.D.Z.H.) is opgezet, daarbij de nadruk leggend op de waterwinproblematiek. In dit artikel zal ik een overzicht geven van het recreatiegedeelte, dat zich bezighoudt met Berkheide, Meijndel en Solleveld.

Enkele conclusies uit het recreatieonderzoek zijn:

- de recreatiemogelijkheden in het duingebied kunnen duidelijk worden verbeterd;
- het verdient aanbeveling (i.v.m. effecten op broedvogels en vegetatie) oplossingen te zoeken in de richting van de beschreven minimumvarianten;
- drinkwatervoorziening behoeft geen overkomelijke beperkingen op te leggen aan het totale recreatiegebeuren;
- de effecten van recreatie op natuur en landschap zijn betrekkelijk groot.

Uit deze paar conclusies blijkt al hoe zeer ernaar gestreefd is het probleem vanuit zoveel mogelijk invalshoeken te bekijken. Bij het onderzoek is uitgegaan van drie categorieën van recreatie, namelijk wandelen, fietsen en stationaire recreatie. Paardrijden is niet erbij betrokken door gebrek aan betrouwbare informatie.

KEUZEMOMENTEN

De behoefteberekening is gedaan aan de hand van met name de resultaten van een recreatiepatroononderzoek in Zuid-Holland uit 1977, waarbij gegevens zijn gebruikt als: het percentage van de bevolking dat op een zondag in het voorseizoen erop uitgaat met bestemming "bos, heide en duinen", de afstanden die worden afgelegd tussen woonplaats en recreatieve bestemming en het recreatieve gedrag (wandelen, fietsen, zonnen e.d.) Op grond hiervan is een raming gemaakt van het aantal recreanten dat op een mooie zondag in het voorseizoen het duingebied wil gaan bezoeken en van de hoofdactiviteit die zij daar willen gaan bedrijven. Deze berekeningen

resulteerden in ca. 13.000 te verwachten wandelaars en ca. 5500 fietsers in het duingebied. Deze getallen blijken overeen te komen met de aantallen in de huidige situatie en zijn als basiscijfer gehanteerd voor alle verdere berekeningen. Men geeft evenwel toe dat ten gevolge van economische en technische ontwikkelingen (b.v. toename van vrije tijd en vermindering van inkomen) de gevolgen voor de recreatiebehoefte nog nauwelijks zijn te overzien.

De capaciteit van de voorzieningen is bepaald door de diverse onderdelen van de recreatievoorzieningen in drukteklassen in te delen aan de hand van verwachte verspreiding en circulatie van recreanten over de huidige voorzieningenstructuur. Er zijn zes drukteklassen onderscheiden, lopend van zeer druk tot stil en gezien vanuit de recreatie zelf, d.w.z. uitgaande van de maximaal gewenste drukte bij een bepaalde voorziening (anders is de capaciteit n.l. vrijwel onbeperkt). De capaciteit

is per inrichtingsvariant bepaald door het aantal personen per totale padlengte per drukteklasse op te tellen.

De berekende *gebruiksintensiteit*, dit is de verwachte recreatiedruk, is voor stationaire recreatie en voor wandelaars per onderdeel van de voorzieningen uitgedrukt in drukteklassen. Voor fietsers is een beoordeling voor complete fietsroutes bepaald.

De verhouding tussen capaciteit en gebruiksintensiteit vormt de maat voor vergelijking van de *recreatiewaarde* van de inrichtingsvariant. Als nu de capaciteit de behoefte overtreft dan is de score voor de recreatiewaarde groter dan 1 (d.i. gunstig voor de recreatie). De scores voor wandelaars en fietsers zijn apart berekend (zie tabel).

VARIANTEN OP BASIS VAN WATERWINNING

De hoeveelheid recreatievoorzieningen in de duinen is in het I.O.D.Z.H. afhankelijk gesteld van de hoeveelheid waterwinning: hoe meer oppervlakte-infiltratie, des te minder recreatievoorzieningen. Er zijn zeven oppervlakte-infiltratievarianten (OIV) opgesteld, lopend van totale regeneratie tot maximale

Recreatiescores voor varianten.

recreatievarianten op basis van natuurbehoud	waterwinning	capaciteit opp. infiltr. (mln m ² /j)	gewogen score voor	
			wandelen	fietsen
A maximum recreatie varianten	1	0	1,63	1,19
	2	29	1,39	1,23
	3	49	1,38	1,24
	4,5	68,73	1,38	1,24
	6	96	1,18	1,24
	7	116	1,08	1,24
B minimum recreatie varianten	1	0	1,29	1,07
	2	29	1,21	1,11
	3	49	1,18	1,09
	4,5	68,73	1,18	1,09
	6	96	1,06* 0,91**	1,09
	7	116	1,08* 0,73**	1,09
huidige situatie		ca 73	0,97	0,78

* inclusief aanvullende voorzieningen buiten de duinen
** exclusief aanvullende voorzieningen buiten de duinen

uitbreiding van de oppervlakte-infiltratie (zie tabel). De huidige situatie t.a.v. oppervlakte-infiltratie wordt weergegeven door variant 5.

Door de commissie Bescherming Waterwingebieden is de zogenaamde 60-dagen zone tot richtlijn verklaard t.b.v. bacteriologische bescherming. Dit houdt in dat de horizontale verblijftijd van het geïnfiltreerde water vanaf het infiltratiepunt tot aan de winningsmiddelen tenminste 60 dagen dient te zijn en dat in deze zone geen recreatie mag plaatsvinden. In de praktijk betekent de 60-dagen zone, dat erg grote gebieden t.g.v. waterwinactiviteiten niet voor de recreatie toegankelijk zullen zijn en zelfs, dat huidige paden verlegd moeten worden om aan deze eis te kunnen voldoen. Dit is bepaald ongewenst, temeer wanneer men bedenkt dat in de huidige omstandigheden een zeer goede waterkwaliteit wordt bereikt. Bovendien zal door strikte handhaving van de 60-dagen zone vrijwel nergens in het duingebied meer een ongestoord terreingedeelte overblijven, dit doordat de verstoring van waterwinning en recreatie in ruimtelijke zin dan naast elkaar i.p.v. zoveel mogelijk met elkaar overlappend zal plaatsvinden.

VARIANTEN OP BASIS VAN NATUURBEHOUD

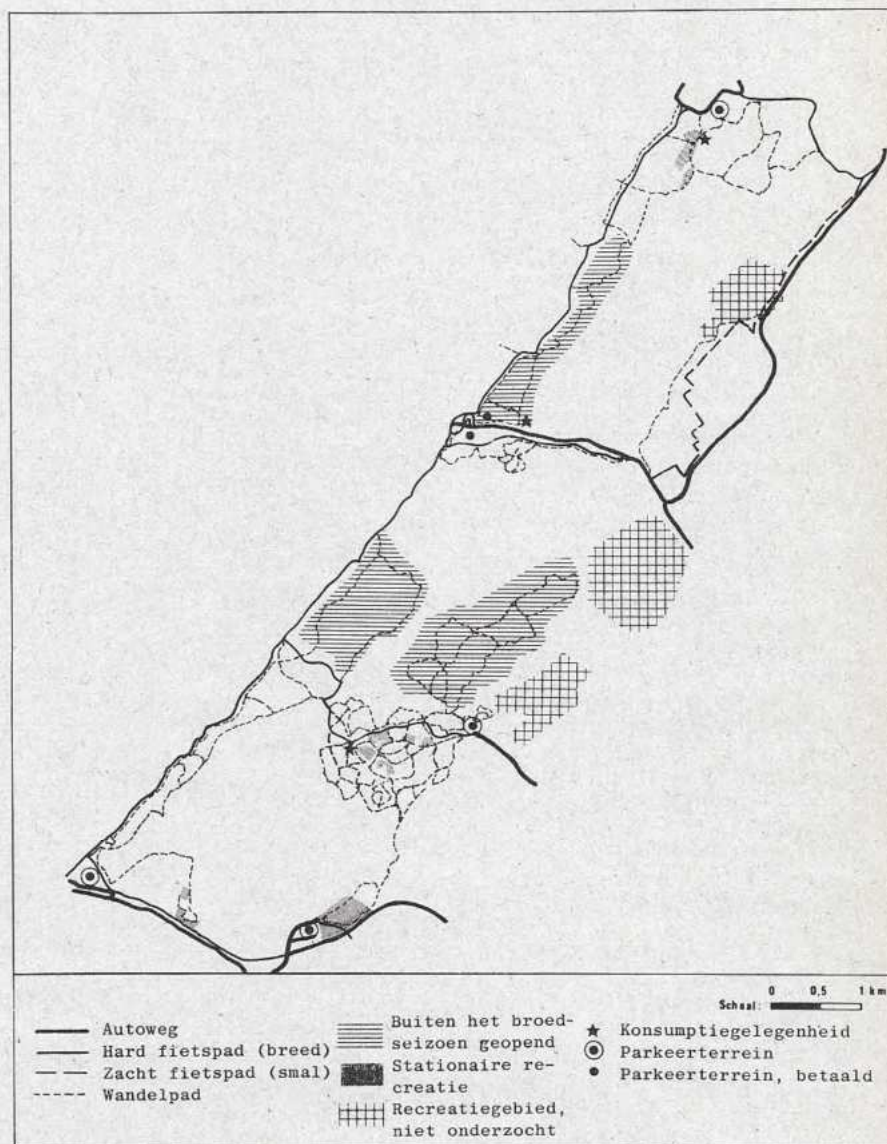
In het onderzoek zijn de effecten van de recreatievarianten op plantengroei, broedvogels, ecosystemen en landschap onderzocht. De resultaten hiervan zijn verwerkt in de opgestelde recreatievarianten. Per oppervlakte-infiltratievariant is namelijk zowel een "redelijke maximumvariant" als een "redelijke minimumvariant" voor de recreatie ontwikkeld (zie figuur 1); In de maximumvarianten wordt voornamelijk uitgegaan van de wens tot natuur- en landschapsbeleving; de toevoeging 'redelijk' houdt in dat rekening gehouden wordt met wensen tot behoud van de kwaliteit van het duingebied. In de minimumvarianten wordt voornamelijk uitgegaan van behoud van natuur en landschap. Hier wil de toevoeging redelijk zeggen dat toch ook wordt uitgegaan van de mogelijkheden van recreatieve beleving. Uit de tabel blijkt, dat bij OIV 6 en 7 de

uitbreiding van de oppervlakte-infiltratie (door de 60-dagen zone) ertoe leidt dat in de minimumvarianten de capaciteit van de recreatievoorzieningen binnen de duinen onvoldoende wordt. Daarom zijn in de omringende landgoederen aanvullende voorzieningen gezocht. Opmerkelijk is dat we uit de tabel kunnen constateren dat in alle ontwikkelde recreatievarianten zowel voor wandelaars als voor fietsers de capaciteit de behoefte overtreft (waarden zijn groter dan 1). Zelfs de huidige situatie biedt voor wandelaars al een nagenoeg bevredigende situatie. Op grond hiervan kan men stellen dat het realiseren van maximumrecreatievarianten volstrekt overbodig is. De minimumvarianten bieden al een meer dan voldoende verbetering voor de recreatie.

UITGANGSPUNTEN EN PLANNEN

Volgens het IODZH zou intensieve ontsluiting, met het zone-ringsprincipe in gedachte, alleen vanuit de gebiedsranden moeten plaatsvinden. Centrale en oostelijke delen zouden meer extensief ontsloten dienen te worden. De bestaande toestand moet echter als een gegeven worden beschouwd, waarmee rekening moet worden gehouden.

Men denke hierbij bijv. aan de boerderij Meijendel, die zeker niet aangemerkt kan worden als ontsluiting vanuit de gebiedsrand, maar ook niet zomaar opgeheven kan worden. In het onderzoek wordt recreatie in het duingebied als medegebruiksfunctie aangemerkt. Alleen recreatievormen die aansluiten bij de

Inrichting duinen Katwijk-Scheveningen; redelijk minimum bij variant OIV 4/5 (huidig niveau van waterwinning).

bestaande, specifieke kenmerken en kwaliteiten van het gebied zijn in beschouwing genomen. Een motorcrossbaan is bijvoorbeeld niet in het onderzoek opgenomen.

Auto's

Een algemeen uitgangspunt is dat de auto zoveel mogelijk uit het duingebied moet worden geweerd. In alle maximumvarianten wordt hiertoe bij de ingang van Meijndel parkeergeld geïnd ter beperking van het aantal auto's. Of dit ook werkelijk beperkend werkt is nog de vraag. Hiertegenover stelt men een betere bereikbaarheid per fiets door de aanleg van een fietspad over de Vlake van Waalsdorp/Oude Rijs. Tegen de plannen voor een dergelijk fietspad heeft de Stichting Duinbehoud al meermalen bezwaar gemaakt (het komt nl. ook voor in het Provinciaal Fietspadenplan). In plaats daarvan heeft de Stichting geadviseerd een tracé te kiezen buiten de duinen om, zoals het Voorlin-den-tracé of het Buurtweg-tracé.

In alle minimumvarianten gaat men ervan uit, dat het parkeren bij de ingang van het terrein moet worden geconcentreerd en dat de fietsverbindingen buiten de duinen verbeterd moeten worden.

In alle varianten wordt onder meer vanwege de 60-dagen zone geen autoverkeer op de Harstenhoekweg en Pompstationsweg toegelaten, terwijl de situatie bij de Wasse-naarse Slag in zijn huidige omvang wordt bevroren.

Fietspad

Eén van de uitgangspunten is het i.v.m. de 60-dagen zone naar het westen verplaatsen van het fietspad Katwijk-Scheveningen. Dit is zeer ongewenst i.v.m. de ernstige schade van de aanleg van een nieuw fietspad, alsook doordat het bestaande tracé vrijwel niet tot oorspronkelijk duin is terug te vormen t.g.v. vele vergravingen bij de aanleg destijds. Ook het laten aansluiten van genoemd fietspad op het Zwarte Pad stuit op grote bezwaren, mede omdat daardoor het duingebied vanaf het Zwarte Pad toegankelijk gemaakt wordt. Dit zal behalve het doorbreken van de recreatiezonering ook een ongewenste vermenging van twee zeer verschillende gerichte recreatietypen met zich meebrngen.

Wandelpaden

Zeer prijzenswaardig is in het IODZH het uitgangspunt, dat

alleen op wegen en paden mag worden gewandeld. Dit zou dan voor alle varianten moeten gelden, uitgezonderd voor 'maximum OIV 7', waarin de vallei Meijndel geheel vrij betreedbaar zou blijven. In alle minimumvarianten zou blijken de plannen de paddichtheid in de vallei verminderd moeten worden.

Honden

Er wordt nergens gesproken over het toelaten van honden. Dit zou toch zeker in een dergelijk rapport aandacht moeten krijgen. Het meest wenselijk zou zijn, dat geen honden in de duinen worden toegelaten; aangezien dit niet haalbaar zal zijn, zouden toch in ieder geval de honden het gehele jaar aangelijnd moeten zijn, net zoals alle wandelaars op de paden moeten blijven. En zeker zouden de jaarkaartterreinen verboden gebied moeten blijven voor honden, zoals nu ook al in Kijfhoek-Bierlap.

Toegangskaarten

In het eindrapport wordt voorgesteld in de minimumvarianten de terreinen die alleen buiten het broedseizoen opengesteld zullen worden, slechts door het kopen van een kaartje toegankelijk te maken. De indruk wordt gewekt dat het hier om dagkaarten gaat. Een jaarkaartensysteem zou echter beter zijn, omdat dit

meer selecteert op motivatie. Bovendien kan een jaarkaart bij natuuronvriendelijk gedrag ook ingetrokken worden, een mogelijkheid die bij dagkaartjes ontbreekt. Wel moet een jaarkaart zonder bijkomende eisen en op duidelijke wijze verkrijgbaar zijn. Het huidige jaarkaartterrein Kijfhoek-Bierlap wordt in de plannen alleen buiten het broedseizoen opengesteld. Met een jaarkaartensysteem en zonder honden moet het o.i. mogelijk zijn dit gebied het gehele jaar door te bezoeken.

HARMONIEUZE OPLOSSINGEN

In het IODZH is uiteindelijk getracht te komen tot harmonieuze oplossingen, waarbij voor alle beschouwde aspecten een gelijkwaardige of betere situatie zou ontstaan dan de huidige. Voor de oppervlakte-infiltratie zou dit neerkomen op een totale capaciteit tussen 40 en 65 mln/jaar. Het is bijzonder plezierig dat het mogelijk gebleken is om voor alle aspecten een aanvaardbare set van alternatieven samen te stellen. Ondanks de kanttekeningen die in een dergelijk onderzoek altijd wel te plaatsen zijn, heeft de brede opzet van het onderzoek zeker geleid tot een hoogwaardig eindresultaat. De opzet van het IODZH verdient dan ook beslist navolging te krijgen.

RACE-CIRCUIT KOST STAAT MILJOENEN

ZANDVOORT - De exploitant van het race-circuit, de CENAV, heeft de laatste jaren kans gezien een schuld op te bouwen van maar liefst 4,6 miljoen gulden!

Omdat het bedrijf zich niet op eigen kracht kan voortzetten - het is in feite volkomen failliet - heeft het een saneringsplan opgesteld, waarbij de staat (drie verschillende ministeries), particulieren en Zandvoort voor de schuld moeten opdraaien.

De gemeente is inmiddels over de brug gekomen. Via een zeer overhaaste procedure is de gemeenteraad een voorstel van 3 ton subsidie door de strot geduwd, notabene uit de begrotingspost voor alternatieven van het circuit! Zandvoort wil een huurcontract van 25 jaar met de CENAV.

In een breed overleg van betrokken overheidsinstanties zal

men zich beraden of ook zij voor Sinterklaas zullen gaan spelen. Er zijn ook nog eens vele miljoenen gemoeid met isolatie van bestaande woningen en andere geluidwerende maatregelen.

Al het geld zal worden besteed aan een natuur- en landschapsvernietigend en sterk milieuvervuilend bedrijf! Toepassing van de Wet Geluidhinder moet in feite leiden tot sluiting van het circuit. Gelukkig heeft de provincie (tot nu toe!) de roep om voor de Grand Prix ontheffing te verlenen, kunnen weerstaan. Zij heeft daarom ook het circuit uit het streekplan geschrapt. De geluidhinder veroorzaakt ook een ernstige belemmering van de woningbouw in Zandvoort.

Storten van vele miljoenen in de bodemloze en vervuulende CENAV-put is volstrekt onaanvaardbaar!

CHARLES VAN SCHATK